

Fritidsnämnden

Ramar och förutsättningar för att inleda upphandling av driften av fritidsgårdar

Förslag till beslut

Fritidsnämnden beslutar att inleda upphandling av driften för kommunens fritidsgårdar enligt de ramar och förutsättningar som framgår av kultur- och fritidsenhetens tjänsteskrivelse daterad den 3 mars 2020.

Sammanfattning

Utförandet av tjänster och service i Nacka kommun ska enligt kommunens styrmodell ske genom antingen kundval eller upphandling. I Nacka kommun finns det för närvarande sju fritidsgårdar varav sex drivs av kommunen i kommunalt inhyrda fritidsgårdslokaler. Upphandlingen förutsätter en ny organisation för fritidsgårdsverksamheten där fritidsgårdarna grupperas utifrån dels sin storlek, dels sin geografiska placering. Syftet är att fritidsgårdsverksamheten efter genomförd upphandling ska drivas än mer effektivare, att ett större utvecklingsutrymme möjliggörs till verksamheten och att detta kan ske till lägre kostnader än idag. I ärendet har mål och inriktning för fritidsgårdsverksamheten formulerats med utgångspunkt från den av kommunfullmäktige beslutade *fritidsstrategin*.

Upphandlingen genomförs som ett öppet förfarande och utvärderingen sker utifrån fast pris med kvalitetskriterier. Avtalstiden är fyra (4) år med option på förlängning ett (1) plus ett (1) år och uppskattat kontraktvärde uppgår till cirka 121 miljoner kronor.

Ärendet

Bakgrund och syfte med upphandlingen

Kommunfullmäktige beslutade den 18 november 2019, § 420, att driften av fritidsgårdar, idrottsanläggningar och bibliotek ska upphandlas. Det med motiveringen att kommunen därmed kan anlita de leverantörer som bäst och mest effektivt når upp till de ställda kraven. Syftet med upphandlingen är att, i enlighet med kommunfullmäktiges beslut,

konkurrensutsätta fritidsgårdsverksamheten och därmed uppnå en effektiv verksamhet med hög kvalitet, brett utbud och goda förutsättningar för ungdomar i Nacka kommun.

Mål och inriktning för fritidsgårdsverksamheten

Grunden för fritidsgårdsverksamheten är att alla har rätt till en god fritid, präglad av delaktighet och inflytande, med möjlighet att utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Eftersom ungdomar är olika, har skiftande behov och olika förutsättningar behövs det ett brett fritidsutbud. Den främjande öppna verksamheten ska vara central i fritidsgårdens verksamhet. I uppdraget ingår att fritidsgården föreslås ha ett varierat utbud av aktiviteter som ungdomar ska kunna delta i utan att behöva anmäla sig i förväg eller behöva delta i regelbundet. Verksamheten föreslås eftersträva och aktivt arbeta för att ha lika andel flickor och pojkar som deltar och besöker fritidsgården och dess olika verksamheter.

Med utgångspunkt från fokusområdena och den av kommunfullmäktige beslutade fritidsstrategin *Tillgängligt för alla* har följande mål formulerats för den verksamhet som föreslås upphandlas.

Fritidsverksamheten ska:

- Gynna ett demokratiskt förhållningssätt och erbjuda delaktighet i utvecklingen av verksamhetsutbudet
- Erbjuder ett tillgängligt och attraktivt fritidsutbud för alla oavsett kön, sexuell läggning, etnisk bakgrund, socioekonomiska förutsättningar, religiös tro, hälsa eller funktionsvariationer.
- Präglas av respekt och förtroende för var och en där deltagandet är frivilligt och utgår från egna val
- Sträva efter att alla ungdomar ska hitta ett sammanhang där de har möjlighet att delta och engagera sig
- Erbjuder ett brett och varierat fritidsutbud som ska vara välkomnande, där man känner sig säker och trygg
- Stimulera till möten, upplevelser, engagemang, umgänge och en bredd av aktiviteter
- Ge förutsättningar för en mångfald aktörer vars verksamheter motsvarar ungdomars behov
- Vara geografiskt lättillgängligt för alla
- Erbjuder ändamålsenliga lokaler som är trygga, tillgängliga och välskötta
- Sträva efter samutnyttjande av lokaler
- Främja samverkan och ett innovativt förhållningssätt
- Utgå ifrån ett ekologiskt, socialt hållbart och resurseffektivt förhållningssätt

Fritidsgårdsverksamheten idag

I Nacka kommun finns det för närvarande totalt sju (7) fritidsgårdar varav sex (6) drivs av kommunen i kommunalt inhyrda fritidslokaler. Den sjunde fritidsgården drivs idag av

Boo Folkets Hus i egen lokal i Orminge centrum (Folkans fritidsgård). Upphandlingen föreslås avse samtliga sju fritidsgårdar. Fritidsgården i Orminge föreslås ingå i upphandlingen, men separerad från övriga fritidsgårdar eftersom det utgör en viktig förutsättning att anbudsgivaren där kan erbjuda en egen lokal. Upphandling av fritidsgården i Orminge genomfördes senast 2013.

Följande sex fritidsgårdar drivs av Nacka kommun: Henriksdals fritidsgård, Björknäs fritidsgård, Älta fritidsgård, Saltsjöbadens fritidsgård, Fisksätra fritidsgård och 2:ans fritidsgård (Nacka forum). Det förekommer även öppen verksamhet bedriven av föreningar, som regleras genom särskilda överenskommelser. Dessa verksamheter utgörs av Tjej Companiet i Järsla/Lillängen, Öppna fritidsverksamheter i Fisksätra (tre till antalet), Träffpunkt Velamsund, Träffpunkten i Alphyddan och Katthemmet i Fisksätra.

Fritidsgårdsverksamheten består i huvudsak av ungdomsinriktad öppen fritidsverksamhet. Den öppna verksamheten kompletteras med uppsökande mobil verksamhet, programaktiviteter för särskilda målgrupper, öppen idrott, slutna gruppverksamhet, större arrangemang och lovverksamhet. Samtliga sju (7) fritidsgårdar samverkar i olika sammanhang.

Mål och omfattning med upphandlingen

För att konkurrensutsättningen ska bli framgångsrik och öppna upp för utveckling och nytänkande föreslås tillskapandet av en ny struktur för fritidsgårdarna. Strukturen föreslås utgå ifrån dels storlek, dels geografisk placering. Indelningen bedöms medföra en än mer effektiv resursanvändning, till exempel disponering av personal och utrustning. Fritidsgårdarna föreslås därmed delas upp i tre (3) kategorier, *Mindre* (Henriksdal och Saltsjöbaden), *Medelstor* (Älta och Björknäs) samt *Stor* (Fisksätra, 2:ans och Orminge). Fritidsgårdarna inom de olika kategorierna får därmed till viss del olika uppdrag.

De mindre fritidsgårdarna föreslås bedriva basverksamhet med öppen verksamhet med bestämda öppettider. Förutom basverksamheten krävs av de medelstora fritidsgårdarna att de även bedriver särskild verksamhet. Av de stora gårdarna krävs då att de förutom bas- och särskild verksamhet tar ansvar för vissa samordningsuppdrag. Det innebär bland annat att de ska samordna större arrangemang, ansvara för tjejsatsningar och ha lördagsöppet.

Den öppna verksamheten som bedrivs av vissa föreningar och som regleras i särskilda överenskommelser avses upphöra då avtalen löper ut. Strävan är att dessa verksamheter ska införlivas i den nya fritidsgårdorganisationen och det är önskvärt att de upphandlade fritidsgårdarna kan bedriva motsvarande verksamhet. Denna fråga behandlas i eget ärende, "Besparingar inom fritidsverksamheten 2020" Dnr FRN 2020/38.

Avtalstiden föreslås vara fyra (4) år med option på förlängning ett (1) plus ett (1) år. Det planerade tillträde föreslås vara den 1 mars 2021.

Upphandlingsförfarandet

Upphandlingen föreslås genomföras med ett öppet förfarande, vilket innebär samtliga potentiella anbudsgivare har möjlighet att lämna anbud. Valet av förfarande ger dessutom möjlighet för mindre aktörer att lämna anbud i upphandlingen.

Roller och ansvar

Namn	Befattning	Roll
Anders Mebius	Kultur- och fritidsdirektör	Avtalsägare
Cortina Lange	Enhetschef. Kultur- och fritidsenheten	Resultatansvarig
Thomas Sass	Utvecklingsledare. Kultur- och fritidsenheten	Expert
Erik Heribertson	Konsult, Heribertson konsult AB	Processledare
Martin Christensson	Inköpare	Ansvarig inköpare

Tidplan

Process	Klart
Behovsanalys	Dec 2019
Marknadsanalys	Februari 2019
Beslut om att inleda upphandling	Mars 2020
RFI (Request for information)	April 2020
Upphandlingsunderlag	Maj 2020
Annonsering Ca 2,5 månader pga semester	Juni - Augusti 2020
Utvärdering	Okt 2020
Muntlig presentation av anbud	Okt 2020
Tilldelningsbeslut	Okt 2020
Avtalsspärr (10 dagar från tilldelningsdatum)	Okt 2020
Kontraktsskrivning	Nov 2020
Uppstartsmöte	Dec 2020

Avtalstid

Mars 2021 – Feb 2025

Krav på anbudsgivaren och tjänsten

För att ytterligare tillgodose ambitionen att mindre aktörer kan driva verksamhet föreslås att det ska vara tillåtet att lämna anbud på en (1) enskild fritidsgård. Det föreslås också vara möjligt för en anbudsgivare att lägga bud på upp till tre (3) fritidsgårdar inom samma geografiska grupp. I syfte att tillgodose viljan att bredda verksamheten med fler aktörer föreslås därutöver att en anbudsgivare ska ha rätt att lägga bud på bägge grupper men att anbudsgivaren endast kan tilldelas en av grupperna efter utvärdering.

Ett tänkbart utfall skulle kunna vara att en större aktör vinner en (1) geografisk grupp och att tre (3) mindre aktörer vinner varsin gård i den andra gruppen. Det föreslås också vara möjligt för en aktör att erbjuda sig att driva verksamhet i egen lokal eller i lokal hyrd av kommunen. En förutsättning i upphandlingen är att det kan bli aktuellt för en eller flera fritidsgårdar att byta lokal under kontraktstiden.

Föreslagen indelning av upphandlingen framgår nedan.

Storleksuppdelning

- *Stor* (Fisksätra och 2:an)
- *Medelstor* (Älta och Björknäs)
- *Mindre* (Henriksdal och Saltsjöbaden)

De geografiska grupperna är

- Grupp 1: Fisksätra, Saltsjöbaden, Björknäs
- Grupp 2: 2:an, Älta, Henriksdal

Avtalsuppföljning

Kommunen kommer att följa upp att anbudsgivaren utför uppdraget i enlighet med kontraktet. Uppföljning kommer att ske genom kontinuerliga möten mellan kommunen och anbudsgivaren, kundundersökningar, verksamhetsbesök, besöksstatistik samt anbudsgivarens skriftliga redovisningar.

Marknadsanalys

Det finns exempel på privata utförare av fritidsgårdar i Stockholmsområdet och i övriga delar av landet. En första sondering i Nacka kommun visar att det synes finnas intressenter som är villiga att driva fritidsgårdsverksamhet i privat regi.

Utvärdering

Upphandlingen föreslås utvärderas utifrån en fast ersättning per fritidsgård. Utöver den fasta ersättningen föreslås leverantörerna kunna söka medel ur en *innovationspott*.

Frågan om innovationspott behandlas av fritidsnämnden den 25 mars 2020

diarienummer FRN 2020/38. Utvärderingen av anbud föreslås vidare ske utifrån bästa

kvalitet och verksamhetsinnehåll utifrån erhållen ersättning. Utöver det föreslås kvalificerade anbudsgivare att få presentera sina anbud inför en utvärderingsgrupp. Utvärderingen föreslås genomföras utifrån att den årliga ersättningen för uppdraget vägs mot tre olika utvärderingskriterier med följande inbördes viktförhållande:

Område A. Verksamhetsplan	Vikt 50 %
Område B. Organisation och kompetens	Vikt 30 %
Område C. Innovation och utveckling	Vikt 20 %

Risker

Under utredningsarbetet har följande risker identifierats:

- Om upphandlingen resulterar i avtal med flera olika aktörer kan styrningen av verksamheten försvåras
- Kommunen får många utförare att följa upp, administrera och hålla kontakt med
- Minskad påverkansmöjlighet för kommunen om kommunens ekonomiska förutsättningar förändras då verksamheten styrs genom avtal
- Risk att verksamheten blir för profilerad och konceptuell vilket kan vara ett hinder för att locka en bredd av besökare
- Små enheter kan få svårt att avsätta resurser till verksamhetsutveckling och svårigheter att rekrytera personal
- Risk för dålig kontinuitet gällande lokaler om inte samma aktör fortsätter att driva verksamhet efter nästa upphandling.
- Om en aktör ska driva verksamhet i egna lokaler kan det uppstå kostnader för avveckling av den kommunala lokalen. Om den kommunala lokalen har delats med andra kan nya lokaler behöva anskaffas för den verksamheten.

Ekonomiska konsekvenser

Uppskattat sammanlagt värde för avtalen under avtalsperioden (fyra (4) +ett (1)+ett (1) år) uppgår till cirka 121 miljoner kronor exklusive årlig indexuppräknings. Denna summa är baserad på budgeterade kostnader och kända besparingsbeting. Det behöver utredas hur kommunen ska ersätta aktörer för lokalkostnader i egen lokal samt hur eventuella kostnader för avveckling av kommunala lokaler ska finansieras.

Övriga villkor och förutsättningar för verksamheten

Det är önskvärt att den öppna verksamheten som idag drivs av externa enligt särskilda överenskommelser ska kunna införlivas i fritidsgårdarnas verksamhet.

Vid byte av driftsaktör för fritidsgårdsverksamheten är inriktningen att verksamhetsövergång ska gälla för personalen.

Konsekvenser för barn

En ändring av driftansvar av kommunens fritidsgårdar berör många barn och ungdomar i kommunen. Invanda miljöer och platser kan komma att bytas ut, likaså personal. Det kan skapa otrygghet och vilsenhet men det kan också leda till kreativitet och nytänkande som

kan vara positivt och attraherande. De mål och utgångspunkter som formulerats i ärendet utgår från barns och ungas perspektiv. I undersökningen *Ung Livsstil* som genomfördes 2016/2017 konstateras att det finns ett starkt stöd hos ungdomarna för fritidsgårdsverksamheten i Nacka kommun. Där framgår vad de unga efterfrågar på fritidsgårdarna. Det kommer att vara en viktig grund för de krav på verksamheten som ska formuleras i upphandlingsunderlaget

Cortina Lange
Enhetschef
Kultur- och fritidsenheten

Erik Heribertson
Projektledare
Konsult

Martin Christensson
Inköpare
Inköpsenheten